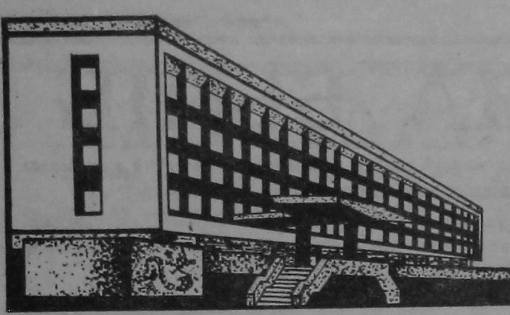

ГОМЕЛЬСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗІРЖАўНАГА УНІВЕРСИТЕТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 36 (783)

Аўторак, 4 снежня 1990 г.

Газета заснавана
ў верасні 1969 года

Выходзіць раз у тыдзень

Ціна
2 кап.

З 28-га лістапада па 1 снежня ў Мінску прадаваў XXXI з'езд Камуністычнай партыі Беларусі. Ён заслухаў і абмеркаваў Справаздачу ЦК Кампартыі Беларусі і задачы партыйных арганізацый рэспублікі ў новых умовах; Справаздачу Рэвізійнай камісіі Кампартыі Беларусі; пытанне аб бюджэце і маёмасці КПБ; канцэпцыю праграмы Камуністычнай партыі Беларусі; пазіцыю і праграму дзейнасці Кампартыі Беларусі ў сувязі з пераходам рэспублікі на рыначныя адносіны.

XXXI З'ЕЗД КАМПАРТЫІ БЕЛАРУСІ

У дакладзе Я. Я. Сакалова на XXXI з'ездзе КПБ 28 лістапада 1990 года «Справаздача ЦК Кампартыі Беларусі і задачы партыйных арганізацый рэспублікі ў новых умовах» належная ўвага была ўдзелена і праблемам, якія стаяць цяпер перад вышэйшай адукацыяй і студэнцтвам нашай рэспублікі. Ніжэй мы змяшчаем радкі, узятыя са Справаздачы.

Неабходна ў рэспубліцы і дзяржаўнай праграме развіцця вышэйшай адукацыі. Яна павінна ўключаць меры па кардынальнаму палепшэнню якасці падрыхтоўкі спецыялістаў на аснове расшырэння самастойнасці, умацавання кадровага патэнцыялу і перааснашчэння матэрыяльнай базы ВНУ, стварэння надзейнага механізма іх фінансавання і эканамічнай і прававой абароны спецыялістаў пераходу да рыначных ад-

носіх. Кампартыя Беларусі цалкам за гуманітарызаваную адукацыю, перабудову выкладання сацыяльна-палітычных дысцыплін, якія давалі б спецыялісту комплекс гістарычных, філасофскіх, эканамічных, палітычных і культуралагічных ведаў».

«Нас не можа не хваляваць, што ў апошні час пачасціліся спробы выкарыстаць у адкрыта палітычных мэтах студэнцтва. Экстрэмісцкія сілы адкрыта заклікаюць студэнтаў да паўтарэння «ўкраінскіх і ўсходнеўкраінскіх» варыянтаў, узмацняюць націск на навучальныя ўстановы пад выглядам іх дэдалізацыі і дэпалітызацыі.

Ні адна навучальная ўстанова не можа быць па-за палітыкай, паколькі займаецца не толькі падрыхтоўкай спецыяліста, але і выхаваннем грамадзяніна. Наша пазіцыя заключаецца ў тым, што ў дзяржаўнай навучальнай установе адукацыя на канстытуцыйных палажэннях, у якіх замацаваны сацыялістычны выбар, на прынцыпах сацыялістычнай маралі.

Самастойны Статут КПБ вырашана не прымаць, а кіравацца Статутам КПСС. Прынята палажэнне аб Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі Кампартыі Беларусі, выбраны першы сакратар. Старшыня ЦКК Кампартыі Беларусі, кіруючы партыйныя органы, прыняты рэзалюцыі, заявы і звароты XXXI з'езда Камуністычнай партыі Беларусі. Першым сакратаром ЦК КПБ выбраны А. А. Малафееў, Старшынёй ЦКК Кампартыі Беларусі — В. А. Пятэніцаў.

У тым, што ў дзяржаўнай навучальнай установе адукацыя і выхаванне моладзі базіруюцца на канстытуцыйных палажэннях, у якіх замацаваны сацыялістычны выбар, на прынцыпах сацыялістычнай маралі.

Ніхто не адмаўляе, што ў студэнцтва многа праблем. Узмацняецца сацыяльная напружанасць у сувязі з пераходам да рынку, абумоўленай няўпэўненасцю ў эфектыўнасці мер урада па сацыяльнай абароне. ЦК КПБ лічыць неабходным кардынальным чынам перагледзець нашы падыходы да гэтых праблем. У рэспубліцы павінны быць пастаянна дзеючыя структуры, якія звязваюць студэнцтва з саветскімі органамі, партыйнымі камітэтамі.

Кампартыя рэспублікі гатова дапамагаць усім маладзёжным арганізацыям і рухам, якія прыхільныя да сацыялістычнага выбару, падзяляючы дэмакратычныя імкненні.

Важна, каб маладыя людзі зразумелі нас, нашы заклікі, націск іх заўтрашнім днём. Іх лёсам. А для гэтага камуністы абавязаны ўсёй сілай свайго ўплыву дабівацца стварэння дзяржаўнай сістэмы сацыяльнай абароны моладзі ва ўмовах рыначнай эканомікі».

ПАВЕДАМАЯ БУХГАЛТЭРЫЯ

У сувязі з заканчэннем календарнага года прасьба да выкладчыкаў, супрацоўнікаў, аспірантаў і студэнтаў да 10 снежня г. г. прадставіць у бухгалтэрыю ўніверсітэта, хто не зрабіў гэта раней, даведкі з домакіраўніцтваў ці мясцовых Саветаў народных дэпутатаў на атрыманне дапамогі па прычыне рэдыктаў.

нага забруджання глебы 1-5 Кг/кв. км за пражыванне ў г. Гомелі з разліку па 15 руб. на кожнага члена сям'і за перыяд з 1 жніўня па 31 снежня 1990 г. Тым, хто не прадставіў такіх даведак ва ўстаноўлены тэрмін, дапамога выплачвацца не будзе за ўвесь указаны перыяд.

ХТО АДШЛІФУЕ САМАРОДКАЎ

не грэба будзе здаваць. Але конкурс для ўсіх агульны. Вучань універсітэцкай школы мае права і паўторнай задачы экзамена, разам з усімі, калі хоча атрымаць больш высокую ацэнку, чым тую, што ўжо атрымаў у нас у школе. Школа платная. Але і плаціць ёсць за што — тут гарантавана ўзмоцненая падрыхтоўка.

А гэта, бадай, зараз вельмі важна — стаўка на актывізацыю самога вучня. Бо часта ён бывае... Выцямі і не без здольнасці падлетка, але то пакрыху ляжыта задыта, то наставіць неадпрацоўвае, а то і смеласці не хапае і ў вась чалавек застаецца за бортам. А калі яго своечасова падтрымаць, вырадаць з пасіўнай плыні жывіцы, глядзіць, запаліцца агоньчык пікавасці. А калі яшчэ адшліфаваць — дык

можна і самародкам аказацца. І колькі такіх самародкаў гіне з-за таго, што ў час не заўважылі яго...

Хацеў я аб гэтым сказаць пад «заванес», але, калі вы ўжо закруталі гэтую тэму, то... Так, сорам і ганьба грамадству, якое не знаходзіць і не выяўляе свае таленты, сваіх самародкаў. Наша ўніверсітэцкая школа — гэта ж толькі пштышок на заключным этапе. А вобласць патрэбна саўдэна школа-інтэрнат для адольных дзяцей. Колькі ўжо гаварылі, дабіваліся гэтага, а ўлады ўсё ніяк не могуць знайсці памяшканне, вырашыць іншыя праблемы. А гэта неда-раваляна. Масквічы прылажваюць і забіраюць нашых дзяцей у свой фізіка-матэматычны інтэрнат, і потым нашы таленты робяць гонар і славу Маскве, Ленінграду. А

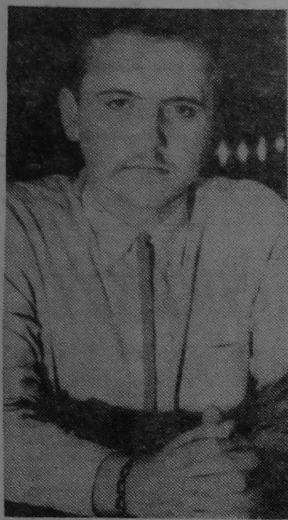
што, туг, у нас, яны не патрэбны? Час аб гэтым задумацца, тым больш, што перыяд імперскай палітыкі «усё лепшае — цэнтр», мінуў.

Відаць, мясцовыя ўлады яшчэ не да канца ўсвядомілі гэта. Ну, а пакуль гэта стане ісцінай для іх, што прадпрымае ўніверсітэт яшчэ, каб не даць пранасці, улятучыцца нашым талентам?

У нас было вельмі многа ноўштваў у мінулым годзе, накіраваных на захаванне і развіццё, галоўна, рэспубліканскіх алімпіяд, а пераможцы абласных выязваліся ад уступнага

(Заканчэнне на 3-й стар.)

Інтэрв'ю з камсамольскімі важакімі

Алег ДАБРАСЕЛЬСКИ — сакратар камітэта камсамола фізічнага факультэта:

1. — Шчыра кажучы, не ведаю, як адказаць. Становішча складанае. Студэнты глядзяць з апасеннем і учарашня веры ўжо няма. Хаця я не маю права так катэгарычна заяўляць: цэнтр жа вывучэння грамадскай думкі ва ўніверсітэце працуе не ў поўную сілу. А думка большасці сёння так неабходна!

Усе навокал кажучы, што трэба перабудоўваць і весці работу па-новому. Але вось як гэта зрабіць канкрэтна — ніхто не ведае. А трэба проста паглядзець, чым жыве сённяшняя моладзь, і ўсю сваю работу будаваць, выходзячы з яе

ВЕРА ПАВІННА БЫЦЬ

Камсамол — у глыбокім крызісе. Як выйсці з яго? Дзе шукаць шляхі, што прывялі б да стабілізацыі ў маладзёжнай арганізацыі, якія напрамкі работы выбраць ва ўніверсітэцкім камсамолі, каб з яго не выходзілі члены ВЛКСМ? Якія меркаванні студэнцтва аб пераходзе краіны да рыначных адносін? Аб гэтым разважаюць сёння на

старонках нашай газеты сакратары камітэтаў камсамола і камсамольскія бюро факультэтаў ГДУ.

Старшыня прэс-цэнтра камітэта ЛКСМБ, студэнтка 1 курса геалагічнага факультэта Ірына ЖЫЛІНСКАЯ папрасіла адказаць іх на наступныя пытанні:

— Як вы ацэньваеце сённяшнюю сітуацыю ў камсамольскай арганізацыі факультэта?
— Чым, на вашу думку, павінен займацца камсамол ва ўніверсітэце?

— Вашы адносіны да пераходу рэспублікі да рынку.
— Вашы палітычныя погляды.
— Ці ёсць будучае ў камсамолі?

патрэб і інтарэсаў. Толькі такім мы зможам вярнуць часнае імя нашаму камсамолу.

2. — Паколькі ў нас навукальная ўстанова, то дапамагаць падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў, а адсюль вынікае шырокае кола пытанняў, уключаючы і вольны час, і сацыяльны бок, і ў першую чаргу, — маральны. Большасць жа студэнтаў — заўтрашня і педагогі, і ад таго, з чым у душы яны прыдуць да дзяцей, залежыць наша з вамі будучыня.

3. — Мае адносіны да пераходу БССР да рынку самыя станоўчыя. Ужо даўно настаў час плаціць за працы. Хаця, ў новых умовах спачатку будзе вельмі цяжка.

4. — Я не адкрыў Амерыкі, калі скажу, што палітызацыя народа дасягнула вяртэннага размаху. Нібыта ў 17-м годзе! Ці добра гэта? Канешне, не. Хопіць мітынгаваць. Хутка наогул не будзе чаго есці. Усё таму, што за мітынгамі і забастоўкамі працаваць няма калі. Я лічу, што кожны павінен займацца сваёй справай. Палітыка — для парламента і Саветаў.

5. — Будучыня ў камсамолі, безумоўна, ёсць! Моладзі без сваёй партыі не абыйсця. Можна, яна будзе па іншаму называцца, галоўнае тое, што ляжыць у аснове.

Алег КРАЎЦЭВІЧУС — сакратар камсамольскага бюро гістарычнага факультэта:

1. — Як і ўсюды, у нас на факультэце адносіны да камсамола аб'якавыя. Камсамольцаў хвалюць правядзенне вечароў, розных культурна-масавых мерапрыемстваў. Такім чынам, яны не бачаць розніцы паміж прафкамамі і камсамалам.

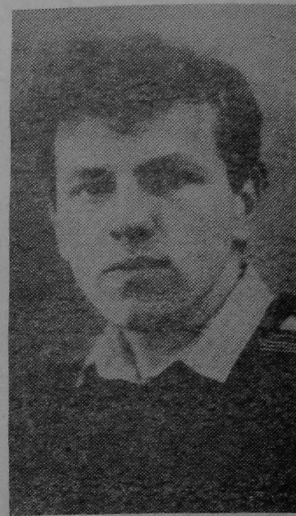
2. — Чым павінен займацца камсамол ва ўніверсітэце? Складанае пытанне. Я лічу, што

якую б назву ні насіла маладзёжная арганізацыя: камсамол або розныя саюзы, яна павінна ў першую чаргу выражаць інтарэсы моладзі. Менш слоў і больш сапраўдных спраў.

3. — Супраць таго, каб наш народ добра жыў, ніхто пераць не будзе. Неабходны сацыяльны гаранты, тым больш студэнтам.

4. — Я прытрымліваюся дэмакратычных поглядаў.

5. — Ці ёсць будучыня ў камсамолі? Як у маладзёжнай арганізацыі — ёсць. А ў тэрміна — камсамол, напэўна, не. Ён сябе ўжо жывы.

Вольга РАГОЖНИК — сакратар камітэта камсамола эканамічнага факультэта:

1. — Сітуацыя вельмі складаная. Не магу пагадзіцца з тымі, хто кажа, што ўсім усё аб'якава. Моладзь вельмі хвалючы сённяшнія праблемы і ў эканоміцы, і ў грамадскім жыцці. Але галоўнае, што ў наш час аднаго маральнага ўдзелу вельмі мала, неабходны рэальныя справы. А з гэтым складана, таму што пануе атмасфера замкнёнасці ў сабе, у сваім жыцці, і з-за гэтага вельмі цяжка зрабіць што-небудзь. Камсамол — гэта маладзёжная арганізацыя, якая павінна абараняць інтарэсы маладых людзей, арганізоўваць іх адпачынак, павышаць узровень культуры.

2. — Універсітэцкі камсамол павінен дапамагаць маладым спецыялістам уладкоўвацца на работу (асабліва цяжка гэта будзе ў наш час эканамістам), а таксама арганізоўваць вольны час, быць, удзельнічаць у ўдасканаленні вучэбнага працэсу.

3. — Нельга сказаць адназначна. У прынцыпе, я — за рынак. Але пераход да яго павінен быць эканамічна разумным, трэба прадугледзець усе вынікі гэтага пераходу, каб былі сацыяльна абаронены маладзёжныя слаі насельніцтва, каб «працаўнікі» цэнявой эканомікі не «заказвалі музыку».

4. — На шчасце, я перастала сур'ёзна цікавіцца палітыкай і

не лічу гэта трагедыяй. Кожны чалавек павінен мець свой пункт гледжання па любому палітычным пытанню. Але перш за ўсё трэба рабіць сваю справу і старацца выконваць яе з карысцю для акалячых.

5. — Маладзёжная арганізацыя, якую б назву яна ні насіла, была і будзе існаваць. Саюз моладзі неабходны для стварэння не сілы, для таго, каб арганізавана пераадольваць праблемы ў нашым жыцці.

Аляксандр ГРАМЫКА — сакратар камсамольскага бюро біялагічнага факультэта:

1. — Камсамольцы паслунныя, не бачаць рэальнай карысці ад камсамола, не вераць у перамены да лепшага ў бліжэйшы час. Іх трэба развараўшыць, зацікавіць, захапіць рэальнай, карыснай справай.

2. — Камсамол ва ўніверсітэце ў бліжэйшы час павінен займацца арганізацыяй адпачынку студэнтаў, запоўніць вакуум у гэтай справе. Хоць чалавек маляваць, няхай малое, хоча ў тэатр — дапамажыце яму з білетамі. Трэба даць магчымасць працаваць і арганізаваць з гэтай мэтай асабістыя прадпрыемствы, бірую працы.

3. — Пераход на рыначныя адносіны, безумоўна, патрэбны. Толькі глядзячы, які пераход. І хачелася б ведаць, які сэнс мы ўкладваем у тэрмін «рынак». А пачынаць, думаецца,

вінен заняцца барацьбой за правы студэнта.

3. — Я не прадбачу ніякіх вынікаў у сувязі з пераходам да рынку. Па крайняй меры, станоўчых.

4. — Я не займаюся палітыкай. Але лічу, што яна павінна служыць людзям, а не быць сродкам існавання для асобных людзей.

5. — Як у самой арганізацыі, я не ўпэўнена. Аднак і ў ёй ёсць людзі, якія змогуць яе адрадыць. Хаця, мабыць, яна развальваецца вельмі хуткімі тэмпамі.

трэба з увядзення «купонаў», як на Украіне, але толькі на прамысловыя тавары. Адпаведныя гаранты павінны атрымаць усе слаі грамадства.

4. — У палітыцы я не моцны і таму ўстрымаюся ад наваешвання ярлыкоў тыпу «дэмакрат», «эканаміст», «ліберал».

5. — Ці ёсць будучае ў камсамолі? Гледзячы як паставіць гэта пытанне. У Камуністычнага Саюза — наўрад ці, а ў саюзу моладзі — ёсць.

Сяргей ШЧАРБАКОУ — сакратар камсамольскага бюро геалагічнага факультэта:

1. — Сітуацыю ў камсамольскай арганізацыі геафака я ацэньваю па тым, з якой цяжкасцю мы выбіралі камсоргаў у групах.

2. — Па-першае, цяпер камсамол ГДУ павінен наладзіць правільную работу, адсыць ад стандартных метадаў, каб студэнты былі зацікаўлены ў захаванні маладзёжнай арганізацыі.

3. — Як і ўсе нармальныя людзі, я — за пераход да рынку. Але да таго рынку, пры якім студэнты не пацярпелі б матэрыяльна. У нас шмат інашагародніх студэнтаў, якім ва ўмовах рынку будзе вельмі цяжка пражыць нават на пашаную з новага года стыпен-

КРОПКУ У РАЗМОВЕ КАМСАМОЛЬСКИХ ВАЖАКОУ ФАКУЛЬТЕТАУ МЫ НЕ СТАВІМ, СВАЕ ДУМКІ ПА УЗНЯТЫХ ПРАБЛЕМАХ МОГУЦЬ ВЫКАЗАЦЬ НА СТАРОНКАХ ГАЗЕТЫ УСЕ ЖАДАЮЧЫЯ СТУДЭНТЫ УНІВЕРСИТЕТА.

Надзежда МАМКІНА — сакратар камітэта камсамола матэматычнага факультэта:

1. — Мне здаецца, што сапраўдныя, ініцыятыўныя і дэлавыя людзі ў нас ёсць, але арганізацыі ў належным разуменні гэтага слова не існуе.

2. — Універсітэцкі камсамол, у першую чаргу, абавязаны займацца арганізацыяй працы, адпачынку, а астатняе... Цяжка сказаць, таму што ідэяная барацьба адыходзіць на другі план, а астатняе робяць прафсаюзы. Напэўна, камсамол па-

ХТО АДШЛІФУЕ САМАРОДКАЎ

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

экзамена па аднаведнай дысцыпліне з выстаўленнем апенці «пяць».

У нас сумяшчаліся выпускныя экзамены з уступнымі. Гэта рабілася сумесна з упрэўленнем народнай адукацыі аблвыканкома, і не ўсёды, а ў адным месцы, куды збіраліся лепшыя вучні з акругі. Па-сутнасці, гэта быў адбор.

Дарэчы, а вось прыклад, які выклікаў неадназначную рэакцыю. Мы залічвалі ў якасці апенан на ўступных экзаменах тыя, якія выстаўлялі наступныя метадысты і педагогі-наватары сваім вучням на выпускных экзаменах, калі ў атэстацыі яны маюць толькі выдатны і добры адзнакі.

— Але ж так можна прапусціць шмат «благітоў» і любіць таго самага настаўніка-наватара, а «пярэка» яго акажацца лішвай...

— Нічога падобнага. Гэта якраз той выпадак, калі чалавек адказвае за сваіх вучняў і памятае, што ў выпадку чаго яго памянуць ня добрым (або добрым) словам, а настаўнікі-наватары асабліва даражаць сваім гонарам. Так што тут хутчэй наадварот — прадастаўляючы настаўніку такі кредит даверу, мы вымушам яго добра прадаваць у працэсе навучання, бо яго будзе пастаян-

на падсцёбаць думка: а што за майё адзнак? Тым больш, што мы давяраем, але і правярэм, праводзім далейшыя аналізы.

Працягваем таксама мэталы прымем моладзі з сельскай мясцовасці на педагогічныя спецыяльнасці.

— Слушаю і не-не ды! хочацца нас «падлапціць»: робіце вы ўсё гэта не толькі з чыстых клопатаў пра ўсё разумны і таленавіты. Вам жа і пра размеркаванне не думаць трэба, а значыць, і пра набыццё?

— Размеркаванне — справа ўзварашняга дзя. Ды і калі шчыра, то ці наш гэта клопат працаўладнавага? Вядома, не. Гэта занятак для спецыяльных бюро.

Выпусцім мы сто спецыялістаў — някая прадпрыемства робяць ім конкурс. Калі наш выпускнік не пройдзе, вось тады мы павінны задумацца, чым тут займаемся.

Дарэчы, па эканамічных, інжынерных, біялагічных, некаторых іншых спецыяльнасцях размеркавання ў нас ужо не будзе. Наадварот, інаш — дагаворная сістэма. Кожнаму прадпрыемству вызначаем месцы, а ўжо яно ваяць шукае людзей на іх, праводзіць свае конкурсы. А таму, што прадпрыемства плоціць грошы за навучанне, то будзьце ўпэўнены, шукае яно вельмі

добра. Плата — 3 тысячы рублёў за чалавека. А ў гэтым годзе мы пайшлі і на тым крок: бралі людзей і па-за конкурсам, калі прадпрыемства згодна выплаціць за іх па 16 тысяч рублёў. Навошта прадпрыемству патрэбны такі чалавек — гэта іх справа. Але раз ідуць на такія затраты — выходзіць патрэбны.

— Значыць, калі справа даходзіць да камерцый, вы закрываеце вочы на веды?

— Чаму ж? У любым выпадку мы забяспечваем якасць навучання. За гэтыя грошы плацім дадатковыя стаўкі, забяспечваем тэхнічнае аснашчэнне. Урэшце, гэты спецыяліст пераімае працаваць туды ж, адкуль яго прыслалі. Так што несумлёўна гэта проста выключна. Якім там, дзе справа даходзіць да камерцый, вельмі хутка ўмеюць шукаць талковых людзей.

— Тады ў мяне ёсць пытанне адно асаблівае: ці не выдасяць гэтыя «атэстацыі» абітурыенты «безграшовых», якія не звязваюць сябе дагаворамі з прадпрыемствамі, а хочучы проста вучыцца, магчыма, далучыцца да фундаментальнай навукі, тым больш, што ў вас універсітэт, а не проста вытворца ВНУ?

— Вы закрупілі пытанне, якое і мяне вельмі хваляе.

І не нахот выпяснення. Гэтага не адбудзецца, таму што абітурыенты па дагаворам ідуць да нас па-за лімітамі. А месцы для агульнага конкурсу мы пакідаем абавязкова.

Але вось тая ўстаноўка, якая абвешчана з самай высокай трыбуны: інстытуты павінны рыхтаваць канкрэтных спецыялістаў пад канкрэтных прадпрыемстваў — баюся, яшчэ вельмі баложа адгукнення. Мы не думаем пра будучыню, канкрэтына перапіскае асабліва галоўна на 10—15 наперад. Фундаментальная навука застаецца ў пляні.

З аднаго боку мы, вядома, ганарымся, што ў гэтым годзе стварылі факультэт давуаўскай падрыхтоўкі і прафесіянальнай арыентацыі. Суды ўвайшло ўсе працаванае намі: падрыхтоўчыя курсы, школы юных, класы пры універсітэце... Гэты факультэт прыносіць вялікую практычную карысць зараз, сёння. Але нам трэба думаць і аб тым, што можа даць сваю аддачу і праз 20 гадоў.

— Мне здаецца, тут нічога залежыць ад асаўнай навуковай лэўкі — кафедры.

— Так, цыкл вузаўскай падрыхтоўкі павінен цэментавана саліднай навукова-тэарэтычнай работай. Гэта

задача кафедры. І, калі паставіць менавіта кафедру ў цэнтр усяго, то гэта забяспечыць навуковым запасам нашаму «накіраванаму спецыялісту», і гэты запас ён зможа потым рэалізаваць на вытворчасці.

Падзялюся новай ідэяй. У гэтым годзе мы плануем конкурс не толькі на спецыяльнасці, але і на спецыялізацыю — 3 мэтаў лепш выкарыстаць патэнцыял кафедры.

— І апошняе пытанне. Калі мы ўжо сур'ёзна заварылі пра адукацыю, то трэба адвесці і ўсё лабаванае, што ёй перапіскае...

— Ведаеце, мы падлічылі, што з пачатку ўніверсітэцкай галоў студэнт палі год траціць на справы, далёкі ад навуцы. Гаспадарчыя работы, суботнікі, нядзельнікі... А яны разумеюць, калі мне, яшчэ ў маю бытнасць дэканам, звалілі які-небудзь работнік гарыянканамі і распаркаваў: «Вам убралі ўчастак дарогі адсюль і дасюль». Студэнтаў успрымалі, як танную рабочую сілу. Зараз такое ўжо немагчыма. Мы не супраць сувязі з грамадствам. Яны павінны быць. Але частыя.

— Дзякуй за гутарку.

Н. РАМАНОВА.

(«Гомельская праўда», № 224 за 1990 г.).

У ВОБЛАСЦІ—ДРУГІЯ

У абласным штабе студэнцкіх атрадаў і працоўных аб'яднанняў моладзі падведзены вынікі сацыялістычнага саборніцтва трэцяга працоўнага семестра-90. Сярод аэродных СА ВНУ Гомельскай перамога прысуджана Беларускаму інстытуту інжынераў чыгуначнага транспарту. Зводны студэнцкі атрад нашага ўніверсітэта — на другім месцы.

Больш падрабязна аб выніках саборніцтва студэнцкіх атрадаў мы наведзім чытачам у наступным нумары газеты.

ПАЧАЛІ З НУЛЯВОГА КУРСА

На мінулым тыдні ў нашым універсітэце адбыўся прыём лухачоў на падрыхтоўчы аддзяленні Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута і філалагічны, эканамічны, матэматычны, біялагічны, фізічны факультэты ГДУ. Веды паступаючых правяраліся ў пісьмовай форме.

У медыцынстытэ набірліся юнакі і дзяўчаты з Гомельскай і Магілёўскай абласцей па накіраваных аддзелаў па ахове здароўя аблвыканкомаў — з тых раёнаў, якія найбольш пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі і дзе цяпер асабліва адчувальны недахоп урачоў. На 100 месц (60 — для Гомельскай і 40 — для Магілёўскай) прэтэндавала 246 чалавек. Тыя, хто мінулым ле-

там паступаў у медыцынскія вышэйшыя навучныя ўстановы рэспублікі ад абедзвюх названых абласцей і не драйшоў па конкурсу, залічаны служачамі падрыхтоўчага аддзялення без дадатковай праверкі ведаў. Увогуле ж бал атэстацыі ў ўзровень ведаў паступаючых у медыцынстытэ аказаліся дастаткова высокімі.

Больш 130 юнакоў і дзяўчат паступалі на падрыхтоўчае аддзяленне названых факультэтаў нашага ўніверсітэта. Найбольшым аказався конкурс на спецыяльнасць «Эканоміка і сацыялогія працы» — па 11 чалавек на месца. Усяго служачамі аддзялення залічана 70 абітурыентаў, 19 з іх — звыш устаноўленага плана, так як яны накіраваны на вучобу прадпрыемствамі і арганізацыямі па дагаворах з аплатай па 2000 руб.

Учора слухачы падрыхтоўчых аддзяленняў прыступілі да заняткаў — у ПТВ № 113 у Навабеліцы на базе Гомельскага медыцынстытэта і ў ГДУ.

Па слядах нашых выступленняў

У газеце «Гомельскі ўніверсітэт» № 31 ад 30 кастрычніка 1990 г. быў апублікаваны артыкул Б. Валодзіна «Пры дэфіцыце карэктнасці, або як выбраўлі дэкана». Аўтар на пасаджэнні Вучонага савета факультэта фізічнай культуры не прысутнічаў і, відавочна, па гэтай прычыне дапусціў у публікацыі недакладнасці.

Па-першае, у сувязі з заканчэннем тэрміну выбарна дэкана факультэта фізічнай культуры Б. І. Зайцава загада на выкананне абавязкаў дэкана рэктар не выдаваў. На нашу думку, на пасаджэнні Вучонага савета ніякай «пераабранкі» паміж прэтэндэнтамі не было.

А што ж было на самой справе?

Лінія рэктара заключалася ў тым, каб выбары дэкана ўводзіліся без паспешлівасці і — што самае галоўнае — з шырокім удзелам калектываў факультэтаў і грамадскасці. Па гэтай прычыне рэктар спецыяльна адклаў выбарнае дэкана факультэта фізічнай культуры на восень, каб у абмеркаванні кандыдатур прынялі ўдзел і студэнты, якія вярнуліся з канікул, выкладчыкі і ўсе зацікаўленыя асобы.

Улічваючы становішча на факультэце фізічнай культуры, было прынята рашэнне

праводзіць выбары дэкана на Вучоным саваце факультэта. Перад гэтым адбылася сустрэча рэктара ўніверсітэта Л. А. Шамакіна і прарэктара па вучэбнай рабоце М. В. Сельніна з калектывам факультэта, на якой была крытычна прааналізавана дзейнасць факультэта.

праграм па паліпашэнню работ факультэта фізічнай культуры.

Пры абмеркаванні кандыдатур выступілі загадчыкі кафедр факультэта А. Ф. Семікоп, І. Р. Трафімовіч, намеснік дэкана факультэта М. А. Кульбакоў, студэнт IV курса П. Маркаўскі, а таксама загадчык агульнаўніверсітэцкай кафедры фізічнага выхавання В. А. Каліда, намеснік дэкана па спорту геаграфічнага факультэта Г. І. Варнічкі, старшы выкладчык В. В. Лісцосіч, якія членамі Вучонага савета факультэта не з'яўляюцца.

Па выніках тайнага галасавання дэканам факультэта фізічнай культуры быў выбраны Б. М. Зайцаў. За яго прагаласавала 13 членаў Вучонага савета, супраць — 2.

А. КАРМАЗІН, прарэктар на кадрах і сацыяльна-бытавых пытаннях.

ЯШЧЭРАЗ АБ КАРЕКТНАСЦІ

тэта і абмеркаваны парадак выбарна дэкана. Кафедры факультэта фізічнай культуры вылучылі кандыдатуры дацэнта Б. М. Зайцава, а агульнаўніверсітэцкая — канфедра фізікаў — кандыдатуры дацэнта А. А. Фаськоўска. Выбары былі назначаны на 17 кастрычніка 1990 года і своечасова была вывешана аб'ява з запрашэннем усіх жадаючых. Ад рэктарата на пасаджэнні прысутнічалі прарэктар па вучэбнай рабоце М. В. Сельнін і аўтар гэтых радкоў.

У артыкуле справадзіла адзначалася, што ні Б. М. Зайцаў, ні А. А. Фаськоўска не выклалі сваіх канкрэтных

было прыёмам зайскі і іх выгляд не выклікаў ні ў каго з нас, хто тут працуе, вучыцца, адмоўных эмоцый: ці прыываем культуру паводзін студэнтам, вучым іх элементарнаму, каб не сорамна было перад людзьмі, што прыходзіць да нас на справы, на сустрэчы, іншыя мерапрыемствы? Мабыць, наша вока ўжо прызвычалася да дзярэй без шкла на лесвічных пляцоўках, да вартых жалюштулаў і сталюў у вучэбных аўдыторыях, да шымага цягаватнага дыму, які вісіць у месцах грамадскага карыстання... Мы прывыклі і змірыліся, што ўсё роўна так будзе, бо не хапае грошай на даразупрадкаванне. А сёння вока адразу ўсё гэта прыкмятае і выносіць свой строгі прысуд. І не звярнуць на яго ўвагу, не зробіць належных вывадаў нельга ні выкладчыкам, ні супрацоўнікам, ні студэнтам.

Т. ДУВЯК.

Падумаем разам

Размова дзвюх жанчын у тралейбусе, пачутая зусім выпадкова, па абегу абставін, не магла пакінуць мяне раўнадуднай. Што прыцягнула маю ўвагу да іх узбуджанага, эмацыянальнага дыялогу? Хіба мала чужым мы і апошні час гарачы дэмакратыі і спрэчак, якія стыхійна ўзнікаюць у грамадскім транспарце, доўгіх чэргах за любым, нават самым дробязным таварам, аб палітычных, эканамічных, іншых праблемах нашага жыцця? У даным жа выпадку мая цікавасць да размовы жанчын тлумачылася тэмай, якая імі абмяркоўвалася — яны гаварылі пра наш універсітэт.

Шчыра кажучы, не самыя прыемныя пачуцці ахапілі мяне ад пачутата. Не стаілі мэтаі пераказваць

усё даслоўна, перадам асноўныя сэнсы. Паўна, жанчын па нейкіх справах (відавочна, у ГДУ вучацца іх дзеці) пабывалі ў першым корпусе ўніверсітэта. Адна з іх абуралася тым, што студэнты вымушаны займацца ў той час, калі ў корпусе ідзе рамонт, у едкім паху фарбы.

— Няўжо нельга рабіць рамонт не ў час вучобы, калі студэнты на канікулах або на будзьбе? — пыталася адна з жанчын у сваёй субседніцы.

Тая ж у сваю чаргу скіравала размову ў іншае рэчышча. У яе голасе не было спачування бедным студэнтам, што «цёрпкія мукі» ад такіх няўзручнасцей. Наадварот, яна асуджала іх за тое, што яны паводзіць сябе ў вучэбным корпусе не як акуртныя, дабрыня гаспадары, а зусім

наадварот: чысцію, парадак у аўдыторыях, у месцах грамадскага карыстання не захоўваюць.

— Чаму ж яны, будучыя педагогі, змогуць навучыць дзяцей, калі самі элементарнымі правіламі паводзіна не валодаюць? — пыталася яна.

— Дык, хіба ж, глядзячы на вышчарбленыя прыступкі лесвіцы, на якой галаву можна зламаць, на пабітыя падаконнікі, гарбатыя падлогу, той культуры будзеш прытрымлівацца? — пярэчыла той другая.

Абмен думкамі, напэўна, яшчэ працягваўся і чым ён скончыўся, невядома, таму што быў мой прыпынак, і я выйшла з тралейбуса. Гэтая нездарок пачутая размова наваляла на разважанні. Ці ўсё робіцца ў нас ва ўніверсітэце, каб у яго карпусы

ПОЗІРКАМ ЗБОКУ

«У друку коротка наведана, што з 1991 года павялічаць размяры стыпендыяў студэнтам і навучэнцам тэхнікумаў. Інфармацыя выклікае шмат пытаньняў. Прашу расказаць больш падрабязна, як будзе размяркоўвацца стыпендыяльны фонд».

Н. МАКЕЕВ,
студэнт **Новасібірскага ўніверсітэта.**

Мы папрасілі начальніка галоўнага панава-эканамічнага ўпраўлення Дзяржаўнага СССР С. Валуева пракаменціраваць навіну.

Гэта публікацыя выклікала хваляе тэлефонных званкоў у наш камітэт, — сказаў Станіслаў Аляксандравіч. Сапраўды, для студэнцтва краіны — гэта навіна нумар адзін пасля 1971 года.

А што адбылося ў тым годзе?

Выйшла пастанова ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР аб мерах па дэлежаванні паліпашэнню матэрыяльных і жыллёва-бытавых умоў студэнтаў і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Гэтым дакументам размяры стыпендыяў былі павялічаны. Асноўная студэнцкая стыпендыя стала сорак, а для навучэнцаў тэхнікумаў — трыццаць рублёў. Грошы не надта ўжо вялікія, але па тым часе гэта была прыкметная падмога для студэнцкага бюджэту.

Гады ішлі, жыццё даражэла, зарплата расла, а стыпендыя была «замарожаная». Дзесяцінаццаць гадоў навучэнца моладзь заставалася абдзеленай. І толькі ў красавіку гэтага года Савет Міністраў СССР, ВЦСПС і ЦК ВЛКСМ прынялі пастанову аб дадатковых мерах па паліпашэнню матэрыяльна-бытавых умоў студэнтаў і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Увогуле гэта сказаць, што выпісваюць шмат несправядлівых аб'яваў аб фінансаванні. Нам выдаюць мала сродкаў на будаўніцтва навучальных карпусоў і інтэрнатаў, на набыванне навуковай апаратуры для даследаванняў ВУН і вылічальнай тэхнікі для навучання студэнтаў.

Чым вы гэта растлумачыце?

Недадзячэйкай ролі адука-

ЯКУЮ СТЫПЕНДЫЮ АТРЫМАЕ СТУДЭНТ?

цы ў эпоху навукова-тэхнічнага прагрэсу. Вышэйшую школу фінансавалі па астараткавым прыкмету: мы атрымалі тое, што заставалася ад іншых міністэрстваў.

Што ж прадугледжваецца новай пастановай?

Стыпендыя павялічаны і ўстаноўлены іх адзіны размер. У ВУН 60 рублёў, а ў тэхнікумах — 45. Выдаткі, якія раней, будучы атрымліваць на пяцідзесяць працэнтаў больш, а тыя, хто вучыцца на «добра» і «выдатна», — на дваццаць пяць працэнтаў.

Змяняе сесія кароткай, экзаменаў мала. Дагучым студэнт здаў іх на «чацвёркі». Ці можна ён разлічваць на павышэнне стыпендыі?

Не, у гэтым выпадку яна выплачваецца ў звычайным размер.

У мае студэнцкія гадзі старшакурснікі атрымлівалі больш, чым тыя, хто пачынаў вучобу.

Цяпер адміністрацыя дыферэнцыяцыя стыпендыяў у залежнасці ад курса і спецыяльнасці. Аднак захоўваецца павышаная стыпендыя (да 75 рублёў) у некаторых ВУН. Напрыклад, у Маскоўскім тэхнічным ўніверсітэце імя М. Э. Баўмана, Обінскім інстытуце атамнай энергетыкі. Гэта адносіцца і да студэнтаў, якія спецыялізуюцца ў галіне прыкладнай матэматыкі, механікі. Будучы працягваюць атрымліваць павышаную стыпендыю асобы, накіраваныя на вучобу дзяржаўнымі прадпрыемствамі, арганізацыямі і ўстановамі. Студэнт можа атрымліваць ад прадпрыемства стыпендыю нават больш як сто рублёў у месяц, калі ён заключыў з ім індыўідуальны дагавор.

Ці можа студэнт падзарабляць у ВУН? Вядома, не вартымся, а па сваёй спецыяльнасці. Ён бы не толькі папаўняў свой бюджэт, але і рос прафесіяналам.

Так, пастановай дазваляе на выдачу больш, чым дзе-

сяць працэнтаў фонду зарплатаў па навуцы на аплату работ студэнтаў у навукова-даследчых лабараторыях і ў практыка-канструктарскіх падраздзяленнях.

Існавала несправядлівасць у адносінах студэнтам.

Сапраўды, у перыяд часткова аплатаемага адукацыі па догляду дзіцяці ім дазвалялася атрымліваць або стыпендыю, або дзяржаўную дапамогу. Цяпер ім будучы выплачваць тое і другое ў пэўным размер, калі яны будуць спалучаць адукацыю з вучобай. У жыцці ямавала выпадкаў, калі студэнтам бацькі дапамагалі прыгледзець за дзіцем. А што датычыць вучобы, то можна ж дамовіцца з лекіаганам аб свабодным графіку наведвання заняткаў. Упоўнены, што кіраўніцтва пойдзе на сустрэчу.

Пісьменнікі, які перажывае матэрыяльныя цяжкасці, можа звярнуцца па дапамогу ў Літфонд. А навучэнцы?

У фонд сацыяльнай дапамогі студэнтам і навучэнцам, якія маюць вострую патрэбу. У пастанове прызначана мэтазгодным стварэнні іх у ВУН і тэхнікумах. Фонд утвараецца за кошт эканоміі грошай, адпущаных навуцальнай установе на выплату стыпендыяў, а таксама за кошт сродкаў, атрыманых ім з іншых крыніц. Напрыклад, цяпер прадпрыемствы плацяць тры тысячы рублёў за падрыхтоўку моладзю спецыяліста, якога яны бяруць на работу. ВУН прадстаўлена права накіраваць частку гэтых сродкаў у Фонд сацыяльнай дапамогі.

Наспеўшае пытанне: ці можа студэнт атрымаць пазыку?

Ашчадбанк СССР гатовы крэдытаваць студэнтаў ВУН, якія вучацца на дзённым аддзяленні. Размер пазыкі — да дзевяці тысяч рублёў, тэрмін выплаты — да дзесяці гадоў. Пагадненне пачынаецца з пер-

шага года работы пасля заканчэння навучальнай установы. Праўда, у даход ашчадбанка давадзецца даплачваць тры працэнты гадавых.

Значыць, пішы заяву і — атрымлівай грошы?

Не зусім так. Ашчадбанк не хоча рызыкаваць. Крэдыты выдаюцца толькі сямейным студэнтам, пачынаючы з трэцяга курса. Акрамя таго, патрэбна паручыцельства мужа або жонкі (гледзячы хто бярэ пазыку) або бацькоў.

Ці можа саюзная рэспубліка накіраваць частку свайго бюджэту на павышэнне размеру стыпендыяў?

Першай гэта зрабіла Украіна. Яна павялічыла стыпендыі тым студэнтам, у чый сям'я даход на чалавека менш як шэсцідзесяць рублёў.

Ці можа навіну паведамаў «Правда». Прэзідэнт Узбекскай ССР І. Карымаў сваім Указам павялічыў з 1 верасня стыпендыі. У студэнтаў педагогічных ВУН яна вырасла да 60, тэхнічных, медыцынскіх і іншых ВУН — да 55 рублёў.

Такую ініцыятыву трэба толькі вітаць.

Як устанаўліваць размеру стыпендыяў?

Гэта была цяжкая работа. Праціялілі шмат варыянтаў. Хацелі падняць асноўную стыпендыю да сямідзесяці рублёў, г. зн. да ўзроўню мінімальнай зарплаты ў краіне. Але Дзяржбюджэт на будучы год быў ужо размеркаваны.

Пастановай прадугледжвалася павысіць стыпендыі з 1 верасня 1991 года. На гэта спатрэбіцца паўтара мільярда рублёў у год. Трыста мільянаў абяцалі даць прафсаюзы і не змаглі. Рэспубліканскія прафсаюзы адмовіліся яму пералічваць грошы. Аднак Саўмін СССР і Мінфін СССР здолелі знайсці сродкі для выплаты павышаных стыпендыяў з 1 студзеня 1991 года, сказаў у заключэнне С. Валуев.

Р. АХМЕТАВ,
кар. ТАСС.

ПРАЦЯГНУЦЬ БАРАЦЬБУ ЗА МЕДАЛІ

У Мінску адбыліся званальныя спаборніцтвы па валеяболу сярод жаночых каманд. Даве пунці ў фінал аспрачвалі валеябалісткі Беларускага і Гомельскага дзяржаўных універсітэтаў. Беларускай політэхнічнага інстытута і інстытута фізічнай культуры. Нашы дзяўчаты з аднолькавым лікам 3:0 перамаглі валеябалістак БПІ і БДУ і ўступілі спартсменкам ІФК — 1:3, разам з якімі прадоўжаць барацьбу за ўзнагароды рэспубліканскай студэнцкай спарткляды.

Працягнуць барацьбу за медаль і нашы валеябалісты. Яны выступалі на званальных спаборніцтвах у г. Гродна, дзе таксама заваявалі адну з дзювох пунці на фінальных турнір.

Парадавалі і баскетбалісты. На першым этапе спаборніцтваў яны былі гаспадарамі пляцоўкі, прадэманстравалі добрую гульню і выйшлі ў фінал.

ДЛЯ ВЫКЛАДЧЫКАУ І СТУДЭНТАУ — ФІЛОЛАГАУ

Выдавецтвам БелСЭ аб'яўляецца падпіска на бібліяграфічны слоўнік «Беларускія пісьменнікі» ў 6-ці тамах. Слоўнік плануецца да выдання ў 1991 — 1995 гг. Пры падпісцы ўносіцца задаток 4 руб. 70 кап.

Тані слоўнік выдаецца ўпершыню ў рэспубліцы. У ім даюцца ўсебаковыя і поўныя звесткі аб жыцці і дзейнасці больш чым 1100 пісьменнікаў, прадстаўнікоў беларускай літаратуры, якія тварылі на стара-славянскай, беларускай, рускай, лацінскай, польскай і іншых мовах.

Запрашаем усіх, хто цікавіцца літаратурай і гісторыяй Беларусі, падпіска на слоўнік у кнігарні № 6 «Дружба».

В. СКАЧКОВА,
таваразнаўца кнігарні.

ПРОПАВЕДЗЬ У СТУДЭНЦКІМ СВЕЦЕ

Ап'яленны свабодай і працягваным яе вынікам, раптам адразу абавярнуўшыся «бедства працоўных мас», мы судзімаем сябе верай, што горш, чым ёсць, быць не можа. Але менавіта гэтую веру — апошні аплот даўгачаканага шчасця — страціць асабліва страшна.

«Адсутнасць надзеі на выпраўленне — гэта канец свету». Так, чыста мірскае тлумачэнне апакаліпсісу прапанаваў на сустрэчы са студэнтамі Маскоўскага авіяцыйна-тэхналагічнага інстытута народны дэпутат СССР мітрапаліт Піцірым. Больш дзювох гадзі студэнты і выкладчыкі МАТІ слухалі мітрапаліта, задавалі ўладу пытанні.

— У горшыя часы вера ў выпраўленне змяняецца верай ва ўсё незвычайнае, — сказаў ён, адказваючы на пытанне аб масавым «нашэсці» неапазнаных лятаючых аб'ектаў. Усплёсц інтарэсу да НЛІ — сведчанне сацыяльнай нестабільнасці сёння. Падобнае было і ў сярэднія стагоддзі, і на стыку 19—20 ст. ст.

Неабходна вярнуць людзям веру ў агульначалавечыя ідэалы — вось лейтматыў гэтай сустрэчы. Такую ж задачу ставіць перад сабой і асацыяцыя «Адраджэнне», у якой разам працуюць мітрапаліт Піцірым і рэктар МАТІ Барыс Міцян.

(«ЛЕНІНЕЦ»).

ЗА ЗДАРОЖЕМ — У ПАРК.

АФАРЫЗМЫ

● Реализм есть вся жизнь, а жизнь включает в себя гораздо больше, чем один реализм.

● Самонасилие всегда слаще, но не всегда возможно (хотя, есть люди великие, которые чужое насилие над собой превращают в своё и наслаждаются).

● Всякое проявление слабости есть бессознательное бессилие перед жестокостью. Когда же человек сознаёт свою слабость, он пугается и спешит стать сильнее.

Максім АРЛОУ,
студэнт гр. Р-12
філалагічнага факультэта.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

Цікавіць выпускнікоў ЕХАЦЬ ЦІ НЕ?

Ці існаў уадавыя дакументы, якія дазваляюць маладым спецыялістам адмаўляцца ад размеркавання на работу ў мясцовасці, забаруждзячы радзеньнікам? Вышлі 1 К/кв. км? Гэтае пытанне цікавіць і многіх студэнтаў нашага ўніверсітэта. Адрас на яго выдаўца спецыяліста аддзела народнай адукацыі і культуры Саўміна БССР В. Іванова мы перадрукавалі са штотыднёвіка «7 дзён» (№ 44 за 1990 г.).

— Такіх дакументаў няма. Часткова размеркаванне ў такіх выпадках рэгламентуецца Пастановай ЦК КПБ, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Саўміна БССР нумар 101 ад 20 красавіка 1990 г. «Аб пашырэнні льгот для спецыялістаў, якія працуюць у раёнах,

што падвергліся радыеактыўнаму забруджванню ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС». Гэтым дакументам устаноўлена, што выпускнікі вышэйшых, сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў не накіроўваюцца для работы ў населеныя пункты, жыхары якіх падлягаюць адсяленню. Агруктаваным лічыцца адмаўленне ад размеркавання ў гарады і пасёлкі «зоны пастаяннага кантролю» (са шчыльнасцю забруджвання звыш 15 К/кв.км) спецыялістаў, у сям'ях якіх ёсць дзеці да 14 гадоў, цяжарныя жанчыны, а таксама калі ёсць медыцынскія проціпаказанні. Для выпускнікоў, накіраваных у такія населеныя пункты да прыняцця вышэй названай паставы, тэрмін адпрацоўкі скарачаны да 1 года.

«Гомельскі ўніверсітэт» — газета Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта ім. Ф. Скорніна, Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамтэта БССР па друку. Гомель, Савецкая, 1.

Аб'ём — 1 друк. арк.
Тыраж 2000 экз. Заказ 804.